Lietas Nr. 142249811
Lietas arhīva Nr. 1-0402-13/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013.gada 1.novembrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese L.Biksiniece-Martinova,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas AS „Air Baltic Corporation" pārstāvim /pers. A/ un iestādes, kura pieņēmusi lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā – Valsts robežsardzes – pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta pēc AS „Air Baltic Corporation" sūdzības par Valsts robežsardzes 2011.gada 12.augusta lēmuma Nr.111 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 16.jūnijā Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes lidostas „Rīga" robežkontroles punkta amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.AA047530 AS „Air Baltic Corporation" (turpmāk arī – Air Baltic vai sūdzības iesniedzēja), par to, ka sūdzības iesniedzēja 2011.gada 11.jūnijā ar avioreisu Nr.BT-629 (Taškenta –Rīga) uz Latvijas Republiku atveda Uzbekistānas pilsoni /pers. D/ (turpmāk arī – pasažieris) ar Uzbekistānas pilsoņa pasi Nr.CA1810982, derīgu līdz 2011.gada 24.augustam, kuras derīguma termiņš ir mazāks par trim mēnešiem. Sūdzības iesniedzēja tādējādi pārkāpa Imigrācijas likuma 21.panta pirmo daļu, izdarot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) $114.^2$ pantā minēto pārkāpumu *(lietas 62.lapa).*

Par izdarīto pārkāpumu ar Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes priekšnieka 2011.gada 16.jūnija lēmumu NR.829-900-AA047530 (turpmāk arī – sākotnējais lēmums) sūdzības iesniedzējai piemērots naudas sods Ls 1900 apmērā *(lietas 13.lapa)*.

[2] Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, Air Baltic to apstrīdēja Valsts Robežsardzes (turpmāk arī – iestāde vai atbildētājs) priekšniekam.

Ar Valsts robežsardzes priekšnieka 2011.gada 12.augusta lēmumu Nr.111 (turpmāk arī – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts *(lietas 8.-12.lapa).* Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 15.marta Regulas (EK) Nr.562/2006 5.panta 1.punkta a) apakšpunktu un Imigrācijas likuma 4.panta pirmo daļu ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešams derīgs ceļošanas dokuments. Savukārt minētā panta 1.punkta d) apakšpunkts paredz dokumenta derīguma obligātu nosacījumu, ka pases derīguma termiņam vismaz par trim mēnešiem jāpārsniedz paredzēto uzturēšanās laiku Latvijas Republikā. Konkrētajā gadījumā pasažierim bija Uzbekistānas pilsoņa pase, kura derīga līdz 2011.gada 24.augustam. Tātad, ieceļojot Latvijas Republikā, pases derīguma termiņš bija mazāks par normatīvajos aktos noteikto nepieciešamo derīguma termiņu un to nevar uzskatīt par derīgu ceļošanas dokumentu.

Kaut arī pasažiera pasē bija ielīmēta Šengenas valsts izdota „C" kategorijas vīza Nr.I1745732, kuras derīguma termiņš bija līdz 2011.gada 28.jūnijam, no Imigrācijas likuma 21.panta pirmās daļas 2.punkta izriet, ka vīza nederīgā pasē nedod tiesības šķērsot valsts robežu.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 21.panta pirmo daļu pārvadātājs pārliecinās par to, ka ārzemniekam, kuru tas pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti. Saskaņā ar LAPK $114.^2$ pantu sūdzības iesniedzējai pamatoti piemērots administratīvais sods.

[2.2] Izvērtējot Imigrācijas likuma 21.panu, secināms, ka likumdevējs ir paredzējis pārvadātājam konkrētu pienākumu – pārliecināties par to, ka ārzemniekam, kuru pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti, uzliekot pārvadātājam konkrētu, nevis formālu pienākumu.

[2.3] Samērīguma principu it sevišķi piemēro, ja ar valsts pārvaldes rīcību tiek skartas Satversmē noteiktās pamattiesības. Ņemot vērā, ka sūdzības iesniedzēja ir juridiska persona, tās pamattiesības nevar būt skartas. LAPK $114.^2$ pantā noteiktā sankcija paredz naudas sodu no Ls 1700 – Ls 2800. Sūdzības iesniedzējai piemērotais naudas sods Ls 1900 uzskatāms par samērīgu un atbilstošu izdarītajam pārkāpumam. Sūdzības iesniedzējas rīcībā nav konstatējami vainu mīkstinoši apstākļi, savukārt vainu pastiprinošs apstāklis ir līdzīgu pārkāpumu sistemātiskums, proti, gada laikā no pārkāpuma izdarīšanas sūdzības iesniedzēja administratīvi sodīta 91 reizi par līdzīga pārkāpuma izdarīšanu. Turklāt pārkāpums ir saistīts ar nelegālās imigrācijas risku, kas vērtējams kā bīstams valsts un sabiedriskajai kārtībai. Konkrētajā gadījumā ir piemērojama analoģija. Proti, ja par pārkāpumiem ceļu satiksmē LAPK noteic, ka par maznozīmīgu var atzīt pārkāpumu, par kuru paredzētais naudas sods nepārsniedz Ls 30, tad pārkāpumu, kuram noteiktā sankcija sniedzas vairākos tūkstošos latu apmērā, nevar uzskatīt par maznozīmīgu.

[3] 2011.gada 22.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemta Air Baltic sūdzība par Lēmumu *(lietas 3.-7.lapa)*. Sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Air Baltic piekrīt, ka ir atbildīga par LAPK $114.^2$ pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu, bet uzskata, ka, ņemot vērā konkrētos apstākļus, iespējams piemērot LAPK 21.pantā paredzēto iespēju – atzīt pārkāpumu par maznozīmīgu, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[3.2] Sūdzības iesniedzējas lidmašīnu apkalpošanas kārtību Taškentas starptautiskajā lidostā nosaka starp Air Baltic un minēto lidostu no 2007.gada 15.novembrī noslēgtā standarta vienošanās (turpmāk arī – Standarta vienošanās) par zemes operāciju apkalpošanu Nr.1707 un tās pielikums B 1.0. Pielikuma B 1.0 ievadā ir noteikts, ka šim pielikumam pilnībā piemērojami Starptautiskās gaisa transporta asociācijas izdotā 1998.gada Standarta līguma par zemes operāciju apkalpošanu (turpmāk – SGHA) un tā Pielikuma A noteikumi. Saskaņā ar SGHA 1998.gada līguma pielikuma A 4.2.2.punktu lidostas darbinieki pēc savstarpējas vienošanās pārbauda aviopasažieru ceļošanas dokumentus, bet neuzņemas par to nekādu atbildību.

Air Baltic izpildīja savu pārvadātāja pienākumu, noslēdzot līgumu ar Taškentas lidostu par ceļošanas dokumentu esamības pārbaudi katram pasažierim, kas ir vispārpieņemta starptautiskā prakse. Sūdzības iesniedzējai atliek vien paļauties uz to, ka lidostas darbinieki pārbaudot pasažieru dokumentus reģistrācijas brīdī, pildīs pienākumus ar pienācīgu rūpību. Air Baltic nav nekādu iespēju Taškentas lidostā pārbaudīt, vai pasažierim ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti, ne pasažierim reģistrējoties lidojumam, ne pasažierim atstājot izlidošanas terminālu, jo saskaņā ar minēto līgumu to uzņemas lidostas darbinieki.

Air Baltic nav iespēju arī regresa kārtībā piedzīt Valsts robežsardzes uzliktos naudas sodus no Stambulas lidostas, jo to neatļauj minētais SGHA līgums.

[3.3] Pasažierim iekāpjot lidmašīnā, praktiski nav iespējams pārbaudīt, vai pasažierim ir ieceļošanai nepieciešamie dokumenti, jo iekāpšana „Boeing" lidmašīnās, kas apkalpo reisu Taškenta - Rīga, saskaņā ar starptautiskajiem lidojumu standartiem sākas 30 minūtes pirms izlidošanas laika. Lai iekāpšanas laikā pārbaudītu „Boeing" lidmašīnās 120-200 pasažieriem pases un vīzas, būtu nepieciešamas vairākas stundas laika. Tādējādi Air Baltic stjuartēm nav nekādu iespēju veikt šo pārbaudi, jo nav iespējams pārkāpt noteikto izlidošanas laiku.

[3.4] Ja dokumentu pārbaude tiktu veikta lidojuma Taškenta - Rīga laikā un būtu konstatēts, ka kādam pasažierim nav nepieciešamo dokumentu, Air Baltic nevarētu neielaist šo pasažieri lidostas „Rīga" teritorijā, jo tā pati lidmašīna tajā pašā dienā neveic atpakaļceļu uz Taškentu, bet dodas citā reisā.

[3.5] Atbildētāja lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās par Imigrācijas likuma 21.panta pirmās daļas noteikuma pārkāpumu ir neizskaidrojami un pretrunīgi, pārkāpjot vienlīdzības principu. Citos gadījumos pie tādiem pašiem faktiskajiem apstākļiem Valsts robežsardze konstatēja, ka minētajiem pārkāpumiem ir formāls raksturs un tie nav radījuši kaitīgas sekas, tādēļ atbrīvoja pieteicēju no administratīvās atbildības un izteica mutvārdu aizrādījumus.

[3.6] Sūdzības iesniedzējai nav saprotams, kādus zaudējumus un kam Air Baltic ir nodarījusi, jo Valts robežsardze ļāva pasažierim turpināt ceļu uz viņa plānoto galamērķi Milānu. Tādējādi nekādas sekas neiestājās un nekādi zaudējumi netika radīti. Air Baltic piekrīt Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 23.decembra spriedumā lietā Nr.A42784308 secinātajam, ka situācijās, kad personai ar Valsts robežsardzes priekšnieka lēmumu tiek atļauts ieceļot Latvijas Republikā, ir nevis minimāls nelegālās imigrācijas risks, bet šāda riska nav vispār. Līdz ar to izdarītais pārkāpums atzīstams pilnībā par formālu.

[3.7] Air Baltic ieskatā katrā šādā administratīvā pārkāpuma lietā ir jāvērtē konkrētie lietas apstākļi. Konkrētajā gadījumā pasažiera pases derīguma termiņš tikai par trim dienām bija mazāks nekā likumā noteiktie trīs mēneši. Pasažierim bija biļete atpakaļceļam 2011.gada 14.jūnijā, kas liecina par pasažiera nodomu izlidot atpakaļ uz Uzbekistānu vēl pases derīguma termiņa laikā. Pasažiera pieļautais pārkāpums neradīja nekādu esošu vai potenciālu apdraudējumu Latvijas valsts migrācijas politikas interesēm.

[4] 2011.gada 28.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Valsts robežsardzes rakstveida paskaidrojums *(lietas 39.-52.lapa),* kurā iestāde sūdzībā ietverto prasījumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Sūdzības iesniedzējas pārstāvis tiesas sēdē sūdzību uzturēja, pamatojoties uz sūdzībā ietvertajiem argumentiem.

Iestādes pārstāvis tiesas sēdē sūdzību atzina daļēji, norādot, ka formāli administratīvā pārkāpuma sastāvs ir konstatēts, bet ņemot vērā 2012.gada 7.jūnija Iekšlietu ministrijas atbildi uz „Air Baltic" vēstuli, Iekšlietu ministrijā tika izvērtēti apstākļi, pie kādiem izdarīts pārkāpums, un vīzu darba grupā nolemts, ka turpmāk pie šādiem apstākļiem administratīvie sodi netiks piemēroti. Pārkāpums

izdarīts 2011.gadā, piemērojama LAPK 8.panta otrā daļa, tādēļ pārkāpumu varētu atzīt par maznozīmīgu un izbeigt lietvedību.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, novērtējusi lietā esošos pierādījumus, procesa dalībnieku rakstveida paskaidrojumus un uzklausījusi tiesā sniegtos mutvārdu paskaidrojumus, atzīst, ka sūdzība apmierināma.

[7] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka sūdzības iesniedzēja 2011.gada 11.jūnijā ar avioreisu Nr.BT-629 (Taškenta –Rīga) uz Latvijas Republiku atveda Uzbekistānas pilsoni /pers. D/ (turpmāk arī – pasažieris) ar Uzbekistānas pilsoņa pasi Nr.CA1810982, derīgu līdz 2011.gada 24.augustam, kuras derīguma termiņš ir mazāks par trim mēnešiem.

Tāpat lietā nav strīda, ka pieteicējs ir izdarījis LAPK 114.^{2} pantā paredzēto pārkāpumu, ko apstiprina administratīvā pārkāpuma protokols *(lietas 62.lapa)* Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes lidostas „Rīga" darbinieku /pers. I/ *(lietas 67.lapa)*, /pers. J/ *(lietas 68.lapa)* un /pers. K/ *(lietas 69.lapa)* dienesta ziņojumi. Šo apstākli neapstrīd arī pieteicējs *(lietas 3.lapa)*.

[8] Ņemot vērā, ka Air Baltic lūdz piemērot LAPK 21. pantu, tiesai jāizvērtē, vai konkrētajā gadījumā izdarītais pārkāpums ir atzīstams par maznozīmīgu.

LAPK 21.panta pirmā daļa paredz, ja administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, ir tiesīga atbrīvot personu no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) ieskatā administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, ja, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus (tostarp izdarītā pārkāpuma raksturu un citus lietā būtiskus apstākļus), administratīvā soda uzlikšana par izdarīto pārkāpumu nebūtu lietderīga. Citiem vārdiem, izdarītais pārkāpums ir tik nebūtisks, ka par to pārkāpējam nav nepieciešams uzlikt sodu, bet ir pietiekami izteikt mutvārdu aizrādījumu, kas ir preventīvs (audzinoša rakstura) līdzeklis, kas vērsts uz to, lai persona, kas ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, saprastu savas uzvedības prettiesiskumu un turpmāk to nepieļautu (*sk. Senāta 2009.gada 12.februāra sprieduma lietā SKA-15/2009 14.punktu*).

[8.1] Šajā lietā konstatēts, ka Air Baltic 2011.gada 11.jūnijā ar avioreisu Nr.BT-629 (Taškenta –Rīga) uz Latvijas Republiku atveda Uzbekistānas pilsoni /pers. D/ ar Uzbekistānas pilsoņa pasi Nr.CA1810982, derīgu līdz 2011.gada 24.augustam, kuras derīguma termiņš ir mazāks par trim mēnešiem. Pasažierim pasē bija Šengenas valsts (Itālija) izdota „C" kategorijas vīza Nr.11745732 (derīga no 2011.gada 29.aprīļa līdz 2011.gada 28.jūnijam).

[8.2] Imigrācijas likuma 4.panta pirmo daļu ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešams derīgs ceļošanas dokuments. Savukārt minētā panta 1.punkta d) apakšpunkts paredz dokumenta derīguma obligātu nosacījumu, ka pases derīguma termiņam vismaz par trim mēnešiem jāpārsniedz paredzēto uzturēšanās laiku Latvijas Republikā.

Šengenas robežu kodeksa 5.panta 1.a) punkts noteic, ka trešo valstu valstspiederīgajiem jābūt derīgam ceļošanas dokumentam vai dokumentam, kas dod tiesības šķērsot robežu, lai viņš varētu uzturēties Šengenas teritorijā ilgāk par trim mēnešiem sešu mēnešu laikā. Minētajā pantā nav noteikts konkrēts ceļošanas dokumenta derīguma termiņš. Šengenas robežu kodeksa 5.panta 1.b) punkts paredz, ka trešo valstu valstspiederīgajiem jābūt arī derīgai vīzai, jo tā vajadzīga saskaņā ar Padomes 2001.gada 15.marta Regulu (EK) Nr.539/2001, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas, izņemot gadījumus, ja viņiem ir derīga ilgtermiņa vīza.

No minētā izriet, ka nav pamata atteikt ieceļošanu trešās valsts valstspiederīgajam, kura ceļošanas dokumenta derīguma termiņš uz lidojuma brīdi ir mazāks par trim mēnešiem, savukārt viņām izsniegtā Šengenas vīza ir vēl derīga un tās derīguma termiņš nepārsniedz ceļošanas dokumenta derīguma termiņu, jo vīzas izsniedzēja iestāde katrā konkrētajā gadījumā izvērtē vīzas izsniegšanas iespēju, pamatojoties uz nacionālajiem un Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šādu nostāju ir paudusi Iekšlietu ministrijas savā 2012.gada 7.jūnija sniegtajā atbildē uz „Air Baltic" 2012.gada 30.aprīļa vēstuli (*lietas 83.-85.lapa*).

[9] Tiesa konstatē, ka pārkāpums izdarīts 2011.gada 11.jūnijā, proti, no Taškentas atvesta persona, kurai pase derīga līdz 2011.gada 24.augustam, kas ir mazāk nekā 3 mēneši, bet vīzas derīguma termiņš ir līdz 2011.gada 24.jūnijam. Tādējādi uz izskatāmo gadījumu attiecas [8.2] punktā minētais izņēmums.

Arī iestādes pārstāve tiesas sēdē atzina, ka formāli administratīvā pārkāpuma sastāvs ir konstatēts, bet Iekšlietu ministrijā tika izvērtēti līdzīgi apstākļi, pie kādiem izdarīts pārkāpums un vīzu darba grupā tika nolemts, ka turpmāk pie šādiem apstākļiem administratīvie sodi netiks piemēroti. Tādējādi šis princips ir attiecināms uz izskatāmo gadījumu, piemērojot LAPK 8.panta otro daļu, un pārkāpumu var atzīt par maznozīmīgu un izbeigt lietvedību (*lietas 87.lapa*).

[10] Kaut arī LAPK 114.^{2} panta sastāvs konstruēts kā formāls administratīvā pārkāpuma sastāvs, proti, šīs normas sastāvs satur tikai tādas pazīmes, kas raksturo pašu prettiesisko darbību neatkarīgi no kaitīgo seku iestāšanās fakta, apgabaltiesas ieskatā konkrētajā gadījumā iespējamās sekas ir vērtējamas un ņemamas vērā, lai varētu novērtēt izdarītā pārkāpuma raksturu, kas savukārt ir viens no

nepieciešamajiem apstākļiem, kas noskaidrojams, uzliekot sodu (*sk. piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 11.jūlija spriedumu lietā Nr. A421004009*). Arī citās atsevišķās lietās Air Baltic izdarītais pārkāpums atzīstams par maznozīmīgu, ja tiesa atzīst, ka pieļautais pārkāpums pēc sava rakstura nav radījis būtisku apdraudējumu ar likumu aizsargātajām valsts migrācijas politikas interesēm (*sk. piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 18.marta spriedumu lietā Nr.A42582008 un 2011.gada 14.aprīļa spriedumu lietā Nr.A42674508*).

Konkrētajā gadījumā personai bija Šengenas valsts (Itālija) izdota derīga „C" kategorijas vīza un Valsts robežsardze ļāva pasažierim turpināt ceļu uz viņa plānoto galamērķi – Milānu.

Ņemot vērā minēto, tiesa nekonstatē, ka sūdzības iesniedzējas pieļautais pārkāpums konkrētajā gadījumā būtu radījis kādu esošu vai potenciālu apdraudējumu vai risku Latvijas valsts migrācijas politikas interesēm.

[11] Ņemot vērā [8]-[9] punktā konstatēto, tiesa secina, ka izdarītais pārkāpums ir formāls un šajā gadījumā pārkāpumu izdarīšanas atkārtotība nav šķērslis pārkāpuma atzīšanai par maznozīmīgu. Līdz ar to pārkāpums šajā gadījumā ir atzīstams par maznozīmīgu Lēmums ir atceļams un administratīvā pārkāpuma lieta ir izbeidzama, izsakot Air Baltic mutvārdu aizrādījumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12}panta otrās daļas 1. un 2.punktu un 289.¹⁸pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

AtceltValsts robežsardzes 2011.gada 12.augusta lēmumu Nr.111 un izbeigt lietu, izsakot akciju sabiedrībai „Air Baltic Corporation" mutvārdu aizrādījumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā desmit darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* L.Biksiniece - Martinova